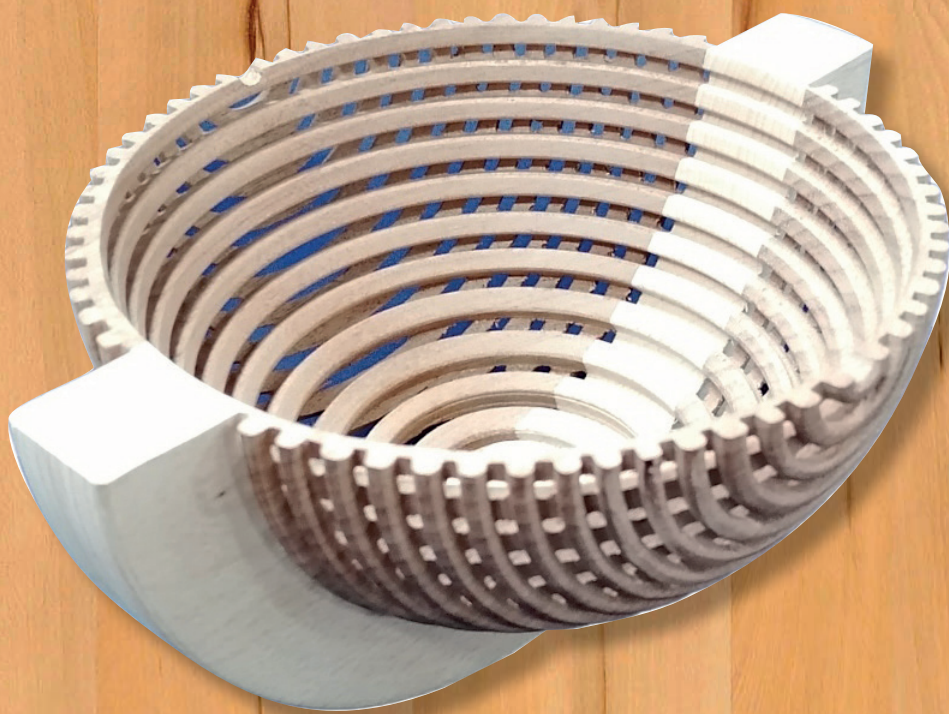

AktieRadius

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers

114 Jaargang 29,
juni 2022

RADIUS NEDERLANDSE
VERENIGING VAN
HOUDRAAIERS

Van de redactie

Henk de Rijk

Wat gaat de tijd toch snel , alweer het tweede nummer van de AktieRadius in 2022. Weer een nummer vol verschillende onderwerpen en veel voorbeelden om je weer uit te leven achter je draaibank. Graag ook je aandacht voor het artikel van onze Vlaamse collega Mark Bode die een mooi en duidelijk artikel heeft geschreven over vormgeving. Alle afdelingen mogen weer bij elkaar komen en ik hoorde berichten dat de meeste houtdraaiers hier weer erg blij mee zijn. Er worden ook weer bijeenkomsten georganiseerd zoals de jubileumviering van de Lekstroom draaiers op zaterdag 20 augustus. We hebben ook iets veranderd aan de layout, het gebruikte lettertype is gewijzigd. en we hopen dat het de leesbaarheid bevordert. De redactie hoopt weer een goed gevuld nummer te hebben gemaakt en wij wensen u een fijne zomer toe.

In dit nummer

Van de redactie	2
Van de bestuurstafel	3
Vormgeving binnen en buiten Radius	4
Vormgeving: een uitdaging	5
Spijltjes voor de secretaire	12
Zelfgedraaide kloten	15
Een exotische bloem	17
Robinia schaal	23
Een opengewerkte schaal draaien	28
Jubileum, De Lekstroomdraaiers	30
De Mastodon	31
Bol draaien	33
Kennis maken met	35
Verenigingsnieuws	36
Colofon	39

Foto omslag:

Schaal, Gerald Ligthart

Uiterste inleverdatum kopij:

Voor nr. 115: 20 augustus 2022

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn. Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de Vereniging RADIUS, noch de redactie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

Van de bestuurstafel

Het is en blijft altijd moeilijk om een stuk te schrijven in een verenigingsblad. Je wilt graag bij de tijd blijven maar de drukker en de opmaak heeft natuurlijk ook zijn tijd nodig. Vooruitblikken gaat jammer genoeg niet dus u zult het moeten doen met een terugblik. Ik ben altijd vol bewondering voor al die vrijwilligers die zoveel tijd steken in hun hobby, zoals in ons vereniging blad, het maakt mij nederig en vol goede moed om deze kar te gaan trekken.

De vakanties staan voor de deur en dat is altijd een goed moment om even stil te staan bij wat er de afgelopen tijd is gebeurd. We hebben bestuursverkiezingen gehouden. Nog niet eerder werden er zoveel stemmen uitgebracht tijdens een verkiezing binnen de vereniging. Dank zij de mogelijkheden van de techniek kon dat ook makkelijker. Daar moeten we vooral mee doorgaan. Meer betrokkenheid van meer leden maakt onze vereniging democratischer en vooral levendiger, en ik mag vanaf deze verkiezingen hier mee vorm aangeven. Een hele eer en ik ben met veel plezier aan de gang gegaan.

De eerste bestuursvergadering heeft al heel wat opgeleverd, natuurlijk moeten we elkaar een beetje beter leren kennen maar ook die betrokkenheid van de leden willen we goed blijven faciliteren.

De lezers van onze nieuwsbrief hebben daar al mee kennis kunnen maken, na de vakantie komen de leden, in ieder geval een deel daarvan, aan het woord. Hoe we dat precies gaan doen werken we in de vakantie verder uit. We gebruiken daarvoor de bijeenkomst van contactpersonen.

Tijdens de laatste bestuursvergadering kamen ook enkele subsidieaanvragen aan de orde. Het is goed om te zien dat afdelingen dit instrument gebruiken. Er zit nog wat geld in de pot, dus heb je een goed plan stuur het dan in. In een van de vorige uitgaven van AktieRadius kan je vinden waarvoor deze subsidie is bedoeld. Denk hierbij aan 2 belangrijke punten; a, het heeft een educatief karakter en b, het moet voor meerdere leden toegankelijk zijn. Ik zou zelf graag willen horen, achteraf, wat de subsidie heeft opgeleverd voor de vereniging of de afdeling. Het lijken mij boeiende verhalen te kunnen zijn.

Het bestuur heeft mij de ruimte gegeven om aan een jaarplan te gaan werken. Als dat er komt kunnen de leden op de jaarlijkse A.L.V. hun invloed laten gelden op de inhoud van dit plan en daarmee de activiteiten van het bestuur nog meer inhoud geven. Zo hopen we nog meer betrokkenheid te bewerkstelligen.

Wil je op de hoogte blijven en ontvang je onze nieuwsbrief nog niet? Geef dan je emailadres door aan onze leden administratie.

Heb je vragen of opmerkingen? Je kunt mij altijd bereiken op: voorzitter@houtdraaien.com

En voor nu allemaal een hele fijne zomer met veel tijd om te draaien. (vakantie mag ook).

Vriendelijke groet,

Bert Dusseljee

Vormgeven binnen en buiten Radius

Ab Strijker

De afdeling Vormgeven is eigenlijk een bijzondere afdeling doordat deze een overkoepelende vorm heeft; van alle andere afdelingen kan men hiervan lid worden. En dat gebeurt ook, op een enkeling na zijn er leden van alle 17 afdelingen van Radius lid of lid geweest.

Eerst een stukje geschiedenis.

De afdeling Vormgeven is opgericht in 2010 en bestaat dus binnenkort 12,5 jaar. De start van deze afdeling ging niet zonder slag of stoot. Er was al lang behoefte aan een afdeling die zich met kunst, of iets met die naam, bezig wilde houden. Dat kwam ook omdat de statuten van Radius daarvoor de mogelijkheid boden. Daar staat namelijk:

1. De vereniging Radius heeft ten doel:

Het bevorderen en stimuleren van het houtdraaien in al zijn verslijpingsvormen, als ambacht en als kunstuiting.

Als ambacht en als kunstuiting. Dat is nog al wat; beide begrippen zijn voor velerlei uitleg vatbaar. Over die kunstuiting verscheen een artikel in AR nr.61 (maart 2009) onder de titel; 'Filosofen over houtdraaien'. Daarin werd een voorstel gedaan om een afdeling op te richten die zich met kunstuitingen wilde bezighouden. Gelukkig kwamen daar verschillende reacties op positief en negatief. Eén negatieve reactie was erg kritisch. Kunst? Denken jullie dat je met houtdraaien kunst kunt maken, wat verbeelden jullie je wel.

Toch meldden zich 10 leden en in april 2010 werd de eerste bijeenkomst gehouden. Na veel discussie en overleg werd er gekozen voor de wat neutrale naam: Afdeling Vormgeven. En deze afdeling draait, zoals hierboven al geschreven 12,5 jaar. Het ledental varieert sterk: van 8 tot soms 20 leden.

Wat doet de afdeling Vormgeven?

Om ons doel als Vormgevers te bereiken hebben we in 2015 een soort werkplan opgesteld wat we in 2021 hebben geactualiseerd. Het ziet er als volgt uit.

1. We komen regelmatig, 2 keer per jaar, bij elkaar om door middel van gemaakte werkstukken, elkaar te stimuleren in het bezig zijn met mooie, gedraaide vormen.

Wij doen dit in het voorjaar en het najaar bij de leden thuis.

2. We bezoeken of nodigen uit ervaren, kunstzinnige houtdraaiers om van hen te leren;

Wij hebben Otto Koedijk al eens uitgenodigd op een bijeenkomst en zijn op bezoek geweest bij Peter van de Waal in zijn atelier.

3. We bezoeken tentoonstellingen die ongeveer dezelfde doelstelling hebben;

Dit doen wij als afdeling maar ook individueel regelmatig.

4. We proberen samen te werken met organisaties in binnen- en buitenland;

Wij hebben contact gehad met de Vlaamse- en Zweedse Houtdraaiers.

5. We participeren in tentoonstellingen en manifestaties;

Hier zijn we regelmatig mee bezig op Demodagen en ook individueel verzorgen een aantal van de leden regelmatig eigen exposities.

6. We publiceren regelmatig in AktieRadius over de activiteiten van de afdeling;

Dit wordt te weinig gedaan en moet eigenlijk elk halfjaar gebeuren.

7. We stimuleren experimenten om vormgeven binnen Radius te bevorderen;

Dit onderdeel staat nog in de kinderschoenen, hier gaan we aan werken.

Zomaar wat gedachten en herinneringen. Hoe de toekomst van deze afdeling er uitziet weet niemand. Elke keer is het weer boeiend om de prachtige werkstukken die gemaakt zijn te zien en daarnaar te kijken. Maar vooral om van te leren; wat is een mooie vorm en waarom wat minder. Als er belangstellenden zijn die lid willen worden, of een keer vrijblijvend willen komen kijken: Welkom. Zie de naam van de afdelingscontactpersoon achter in AktieRadius.

Namens de Afdeling Vormgeven
Ab Strijker

Vormgeving: een uitdaging

Mark Bode

Sinds enkele jaren ben ik een gepassioneerd houtdraaiër.

Ik merk bij mezelf ook een groeiende interesse voor de vormgeving van een draaiwerk. Hiervoor vond ik onder andere inspiratie in de boeken van Richard Raffan.

Zijn stijl daagt uit en tegelijk stelt hij gerust. Hij reikt mij nieuwe inzichten aan en daarbij stimuleert hij mij om mijn dikwijls onbewust aanvoelen bewuster te maken en verder te ontwikkelen. Ik wil een poging wagen om enkele interessante inzichten uit zijn boek *The Art of Turned Bowls* weer te geven.

Ik zal mij beperken tot een aantal onderwerpen:

1. De geschiedenis en evolutie in het houtdraaien
2. Het profiel van het draaiwerk
3. De voet van het draaiwerk
4. De wanden van het draaiwerk
5. De rand van het draaiwerk
6. Enkele concrete voorbeelden tot besluit

Ik heb niet de pretentie om al deze onderwerpen zelf volledig te beheersen. Maar, hoe meer ik het boek herlees, hoe meer ik geboeid word door de vormgeving van draaiwerken.

Mocht ik hierdoor bij enkele draaiërs interesse gewekt hebben voor het onderwerp, dan hoop ik dat we er samen kunnen over praten en ons gevoel voor vormgeving verder te ontwikkelen. Ik wil de Gilde van Houtdraaiërs danken voor de kans die ik kreeg om dit artikel op één van hun samenkomsten voor te stellen aan de Gilde van de Houtdraaiërs West-Vlaanderen.

Ook een uitdrukkelijk woord van dank aan Richard Raffan, de uitgeverij The Taunton Press, de illustrator Lee Hochgraf en alle mensen die aan de uitgave meewerkten, omdat zij mij spontaan de toelating gaven om foto's en illustraties uit het boek te gebruiken.

1. Korte geschiedenis en evolutie van het houtdraaien

Het houtdraaien heeft zich ontwikkeld vanuit het ambacht, namelijk het vervaardigen van gebruiksvoorwerpen. De vorm werd daarbij hoofdzakelijk bepaald door de functie en het gebruiksgemak van het voorwerp.

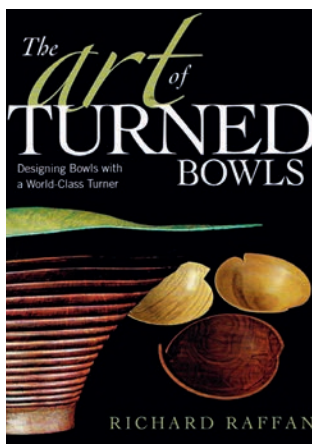
(Gaandeweg is een aantal schalen, kommen en drinkbikers bewaard gebleven, ook al waren sommige met ijzerdraad of koorden bijeengehouden. Dit zijn meestal voorwerpen die mooi gevonden werden.) Men ging geleidelijk aan meer aandacht besteden aan de schoonheid van een draaiwerk. Wat men mooi vindt, blijkt aan een aantal wetmatigheden te beantwoorden. Ambachtslui, houtdraaiërs, zijn gaan experimenteren met die wetmatigheden, meestal onbewust!

Het gaat dan om verhoudingen, evenwicht en balans.

- de verhouding tussen de profielen van de binnen- en de buitenwanden
- van de wanden tot de bodem
- van de vorm van de rand tot de wand
- van de hoogte tot de breedte

Raffan merkt op dat de houtdraaiërs tot ongeveer 1990 sterk met die verhoudingen gewerkt hebben. Tot dan zag je op tentoonstellingen en in galerijen zelden een minder geslaagde vorm.

Na 1990 is de aandacht verlegd naar de techniek van het draaien. Tot op vandaag merk je die

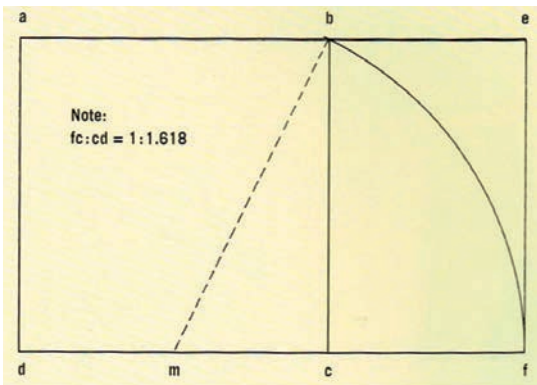
tendens: houtdraaiers gaan in hun gesprekken vooral in op de methode van het draaien.

Een ander nieuw accent is de zoektocht naar het versieren van het draaiwerk, zoals kleuren, graveren, inlegwerk, branden en boren. Deze evoluties gaan gepaard met een andere manier van waarnemen. Er komt meer aandacht voor het visuele (Hoe oogt een schaal?) en minder aandacht voor het tactiele (Hoe voelt een schaal aan?).

Wij vergeten vandaag te dikwijls dat de schoonheid van een draaiwerk ook te maken heeft met het tactiele aspect: nodigt een draaiwerk uit om vastgenomen te worden?

Wij realiseren ons te weinig dat hoe technisch perfect wij ook proberen te draaien, wat we ook aan versiering toevoegen, dat het altijd de vorm zal zijn die bepaalt of een draaiwerk in balans is.

Bij het bepalen van de vorm kunnen we ons laten helpen door een aantal wetmatigheden, bijvoorbeeld de gulden snede.

Raffan vindt het echter belangrijk om je eigen stijl te ontwikkelen. Hij raadt aan om, enkel als het fout gaat, hulp te zoeken bij de wetmatigheden en de meetlat.

Je kunt je gevoel voor evenwicht, voor de juiste verhoudingen, ontwikkelen.

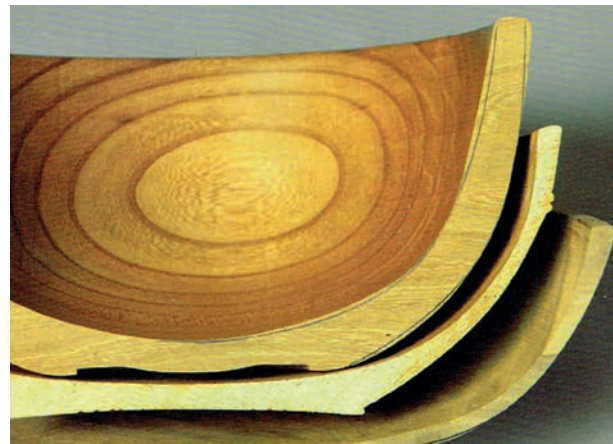
Laat je bijvoorbeeld inspireren door verschillende culturen. Raffan leerde onder meer veel uit de Japanse keramiekkunst (less is more: minder is meer) en door het Koreaans aardewerk.

Hij vertelt dat hij zich ook laat beïnvloeden door de houtdraaiers van de Gilde waar hij lid van is. We moeten dus het wiel niet opnieuw uitvinden, maar toch onze eigen stijl ontwikkelen.

Dus draaien, draaien en nog eens draaien!!

Raffan stelt de volgende werkmethodes voor:

- Maak drie dezelfde vormen. Vergelijk ze met elkaar, door ze bijvoorbeeld doormidden te zagen! Haal er de mooiste uit en ga verder met die ene vorm.
- Nodig een aantal bevriende draaiers uit om elkaars werk te bespreken.
- Oefen en ontwikkel je gevoel voor vorm en voor verhoudingen door veel en aandachtig te kijken, bijvoorbeeld naar vormen in de natuur. Wat je aanvankelijk in je visueel geheugen opslaat, zal door het oefenen ook opgeslagen worden in je tactiel geheugen: je krijgt het in de vingers.

2. Het profiel

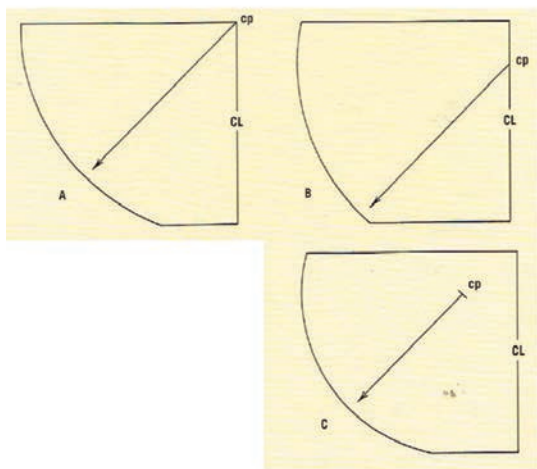
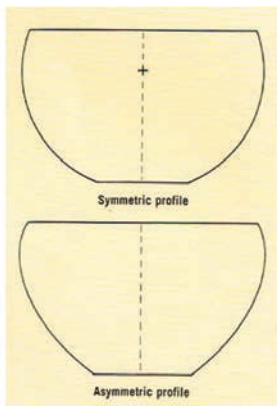
Het profiel heeft te maken met curven, met gebogen lijnen. Het profiel geeft een zekere spankracht aan het draaiwerk.

In het algemeen onderscheiden we twee soorten profielen:

1. Het symmetrisch profiel: de lijn van het profiel vertrekt vanuit één middelpunt. Dit profiel toont als het ware een deel van een cirkel.

2. Het asymmetrisch profiel: de lijn van het profiel vertrekt vanuit verschillende middelpunten.

Op het eerste zicht geven we de voorkeur aan het symmetrisch profiel omwille van de eenvoud. Maar het asymmetrisch profiel is uitdagender en boeiender.

Enkele hulpmiddelen om het profiel te bepalen:

- Het profiel bepalen aan de hand van middelpunten en stralen

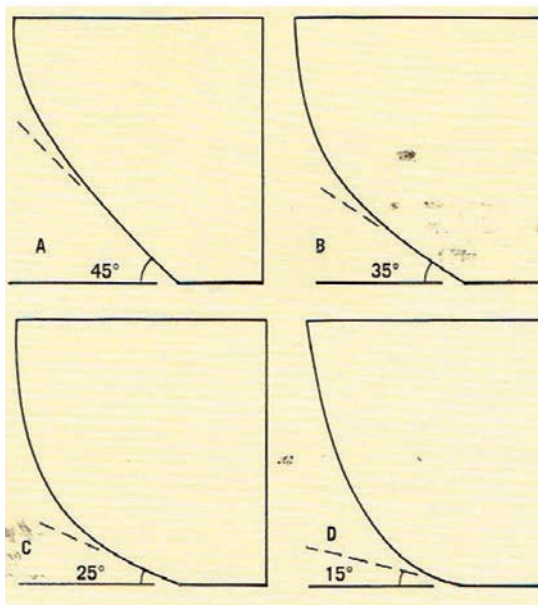
Bij fig. A : het middelpunt van de pijl ligt op het midden van het bovenvlak. De lijn van het

buitenprofiel vertrekt vrij vroeg van de voet, maar botst als het ware tegen de bovenrand. Het werkstuk lijkt lomp en zwaar.

Bij fig. B: het middelpunt van de pijl ligt nog in het midden, maar lager dan het midden van het bovenvlak. Het zwaartepunt van het stuk ligt lager dan bij A. Hier krijgen we een opener vorm: deze nodigt meer uit om vast genomen te worden. Het werkstuk heeft echter een te brede basis.

Bij fig. C: het middelpunt van de straal ligt onder het middelpunt van de bovenrand en links van het midden van het werkstuk. Het draaiwerk oogt evenwichtiger. Het ligt ook beter in de hand.

- Het profiel bepalen aan de hand van de hoek tussen de voet en het buitenprofiel

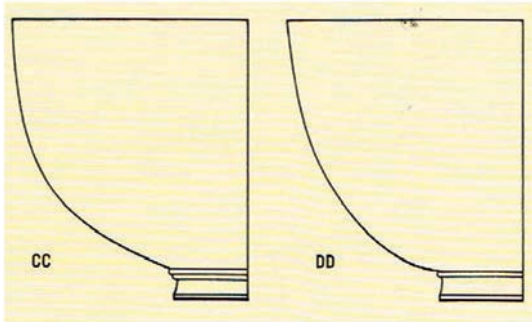

Bij fig. A: een hoek van 45°: geeft een topzwaar werkstuk. Het werkstuk lijkt onstabiel en onevenwichtig.

Bij fig. B: een hoek van 35°: het middelpunt van het werkstuk ligt lager en het werkstuk nodigt uit om vast genomen te worden.

Bij fig. C: een hoek van 25°: het werkstuk “deint uit”. Het werkstuk valt meer in zijn basis. Dit geeft een gevoel van stevigheid. We komen hier echter bij een gevaarlijke grens: hoe kleiner de hoek, hoe zwaarder en lomper het draaiwerk.

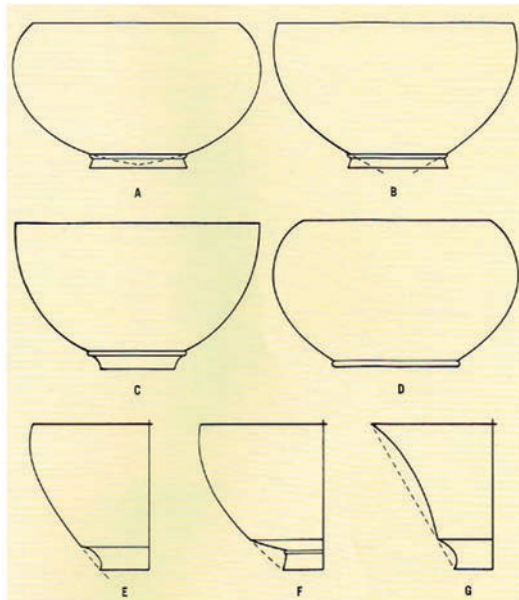
We kunnen dit ondervangen door toevoeging van een hiel, een uitgesproken voet. En dan blijkt ook weer: hoe zwaarder het buitenprofiel hoe delicateser de vorm van de voet.

Cf. fig. CC en DD

3. De voet

Uit het voorgaande blijkt nog eens hoe alles samenhangt en elkaar bepaalt. Daarom geef ik enkele algemene principes ten aanzien van de voet in relatie tot de buitenrand.

Bij figuur A: de lijn van het buitenprofiel eindigt denkbeeldig binnen de voet. Hierdoor komt de kom hoger te liggen.

Bij figuur B: de lijn van het buitenprofiel eindigt denkbeeldig onder de voet. De kom ligt lager en oogt steviger.

Bij figuur C: de lijn van het buitenprofiel eindigt in de voet en de voet heeft een uitlopende curve naar het buitenprofiel toe. Ondanks de brede bovenrand van het werkstuk komt de kom toch hoger te liggen dan de vorige twee.

Bij figuur D: hoe breder de basis, hoe zwaarder het draaiwerk oogt. Deze kom zou volgens Raffan beter geen voet hebben.

Bij figuur E, F en G: over de relatie tussen het asymmetrische profiel en de vorm van de voet: de voet past het best als de diameter van de voet wordt bepaald door de denkbeeldige lijn van het buitenprofiel.

Volgens Raffan geldt het volgende algemeen principe: de diameter van de voet is best ongeveer $\frac{2}{5}$ van de diameter van de bovenrand van het werkstuk.

4. De wanden

Een draaiwerk kan technisch perfect gedraaid zijn en toch saai ogen. Teveel draaiwerken zien er saai uit omdat hun makers streven naar uniforme wanddiktes.

Raffan ziet weinig redenen om het profiel van de buitenwand parallel te laten lopen met het profiel van de binnenwand. De verscheidenheid in curves, oftewel in diktes, is meestal veel boeiender, zowel voor het oog als voor hoe het in de hand ligt. Het is belangrijk dat de beide curves elkaar aanvullen, dat ze in relatie staan tot elkaar.

Een geoefend oog kan onmiddellijk zien hoe de binnenkant van een draaiwerk in verband staat met de buitenkant, zonder het draaiwerk vast te nemen.

Het binnenvallende licht zegt iets over hoe vloeiend de curve is.

De balans van het draaiwerk wordt bepaald door de dikte van de wanden en de onderlinge variatie tussen binnen- en buitenwand.

De verhouding tussen massa en leegte, tussen de hoeveelheid hout en de hoeveelheid weggedraaid hout, bepalen de balans van het draaiwerk.

Als de wand dikker is aan de rand dan aan de bodem, zal het draaiwerk topzwaar zijn. Omgekeerd, als er heel veel massa overblijft op de bodem, kan het draaiwerk zwaar en lomp lijken.

kan de blik van de toeschouwer richten. Volgens Raffan loopt de energie van een draaistuk dood op een vage of zelfs onbestaande rand.

Er is geen algemene definitie over wat een goed uitgebalanceerd draaiwerk is. Hier bestaan geen exacte formules voor. Daarom herhaalt Raffan zijn gedurfd voorstel om draaiwerken geregeld verticaal in tweeën te zagen! Een bekend gebruik bij klei- en keramiekbewerkers.

De juiste relatie tussen binnen- en buitenkant vormt de grote uitdaging bij het draaien!

5. De rand

Eerst een droge definitie: de rand is de verbinding tussen het buitenprofiel en het binnenprofiel.

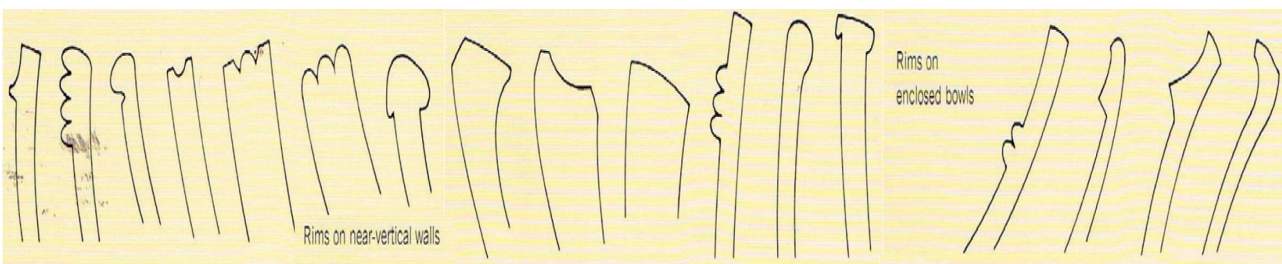
Raffan nodigt uit om voldoende aandacht te geven aan de rand. Een goed uitgewerkte rand

Vier schalen: twee schalen met een rand die naar buiten helt, twee met een rand die het oog naar de binnenkant trekt. De rand kan dus erg bepalend zijn voor het uitzicht van het draaiwerk. Drie schalen waarvan de rand de vorm van het draaiwerk mee bepaalt. De rand accentueert, geeft ruimte aan het binnenprofiel.

De rand kan een illusie van zwaarte of lichtheid toevoegen.

Het kan ook de toeschouwer uitnodigen om het draaiwerk vast te nemen.

We moeten dus voldoende aandacht schenken aan de constructie van de rand. Hoe meer je draait, hoe bedrevener je wordt in het profileren van de rand.

De Houtdraaierij

Draaibanken en accessoires • Gereedschappen • Schuren en Afwerken
Hout • Instructie • Persoonlijke bescherming

Oneway

Killinger

Robust

Stratos

Midi Pro

Accessoires

Gutsen

Hout

slijpen en afwerken

Opleidingen-cursussen

Ronald Kanne - Wardsestraat 15 - 7031 HD Wehl (NL)

www.dehoutdraaierij.nl - info@dehoutdraaierij.nl - +31 653 173 580

Lintzagenopmaat.nl

U geeft de maat, wij lassen de lengte

Chroomstaal

Koolstofstaal

Hardpoint

- Gespecialiseerd in het maken (lassen) van lintzagen.
- Levering aan bedrijven en particulieren.
- Uitstekende kwaliteit lintzagen vanaf 6 mm breed en 0,36 mm dik.
- Levering lintzagen voor zagen van hout, kunststof en metaal.
- Lintzagen op voorraad, snel leverbaar.

Slijptechniek Beusichem
Beusichemsebroeksteeg 1
4112 PJ Beusichem

www.lintzagenopmaat.nl
info@lintzagenopmaat.nl
0345 - 501 501

Startvoorbeelden van randen

Raffan wijst op het belang om intensief te oefenen op de vorm van de rand. Enkele algemene principes:

- Vermijd bij het draaien rechte, platte vlakken: dit geldt bij uitstek voor de randen.
- Probeer daar waar de rand het binnenprofiel raakt, een hoek te maken. Dit geeft schaduw en diepte effect aan het draaiwerk.
- Maar, geen scherpe hoeken maken! Dus best een scherpe hoek enigszins afronden door licht te schuren.
- Brede randen kunnen een kader geven aan het draaiwerk. Maar té brede randen kunnen het werk oninteressant maken. Daarom kan het goed zijn de rand te bewerken, bijvoorbeeld door te arceren, te kleuren of te graveren.

6. Tot besluit

Enkele concrete voorbeelden, aan de hand van draaiwerken van Raffan:

De twee schalen tonen een "slecht" en een goed geslaagd draaiwerk.

De kleine schaal is één van Raffans eerste draaiwerken. Het draaiwerk toont volgens hem

verschillende beginnersfouten:

- De diameter van de basis is bepaald door de diameter van de meeneemplaat waarop de schaal gevezen werd.
- De curve van de buitenwand loopt bijna parallel met de curve van de binnenwand : saai en getuigend van weinig spankracht.
- De beide curves lopen dood op een nietszeggende rand.

De onderste schaal klopt qua verhoudingen:

- De curve van het buitenprofiel vertrekt vrij vroeg van de basis weg en wordt niet bepaald door de klauwen of de plaat waarop het draaiwerk bevestigd werd.
- De curve van de binnenwand vloeit mee, maar golft toch anders.
- De rand is uitgesproken en verbindt buiten en binnen in een eigen boog.
- De rand snijdt de curve van de binnenwand naar binnen en brengt zo schaduw en perspectief in het draaiwerk.
- Het contrast is nog groter als men de schalen vastneemt. De kleine schaal nodigt niet uit om vastgenomen te worden. Bij de meer geslaagde schaal werd massa weggenomen onder de rand. Hierdoor valt het draaiwerk beter in zijn basis en ligt de schaal beter in de hand.

The Art Turned Bowls, Richard Raffan, ISBN 978-1-56158-954-8

Bericht uit de werkplaats

Spijltjes voor de secretaire

Adrie Bezemer

Onlangs mailde mij een particulier om 11 stuks kleine spijltjes te draaien voor een oude secretaire. (foto's 1 en 2)

Hij was op zoek naar een houtdraaier die zoiets wilde draaien, hij had stad en land af gebeld en op internet gezocht, maar niemand wilde of kon deze kleine spijltjes draaien.

Via mijn website mailde hij mij of ik dit wilde draaien voor hem.

Gelukkig had ik daar ervaring mee opgedaan om zulke kleine objecten te draaien, voor een zeevarend zeilschip (een replica van de Atlantic gebouwd in het 1908 in Zweden) daarvoor heb ik 240 st. zeer kleine Mahonie spijltjes gedraaid, 14 mm. dik en 40 mm. lang, het moest uit de hand gedraaid worden, dus niet met een kopieermachine.

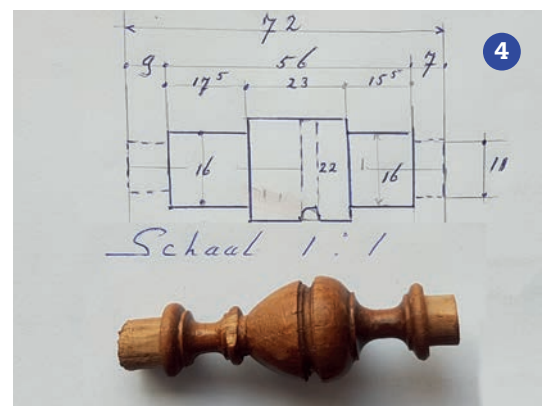
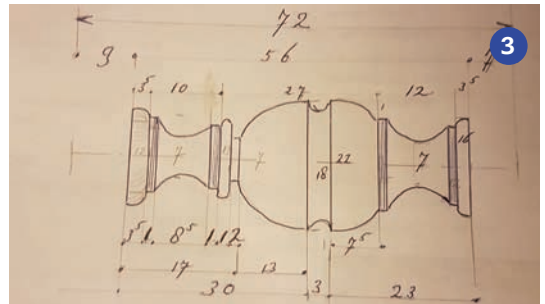
Ik heb altijd gezegd dat als ik met een kopieermachine moet gaan draaien ik er mee stop. Deze spijltjes werden op legplanken bevestigd voor het afschuiven tegen te gaan van het serviesgoed.

Heel veel draaiers hebben moeite om houtdraai stukken uit de hand hetzelfde te maken.

Hierna de volgende omschrijving van de techniek die ik uitvoer voor 11 st. eikenhouten spijltjes.

Omdat het zo klein is heb ik het eerst uitgetekend op schaal 2:1 met de maatvoering er bij, foto 3, daarna op schaal 1:1 de hoofdmaten getekend, foto 4.

Van een oud eikenhouten plankje heb ik eerst

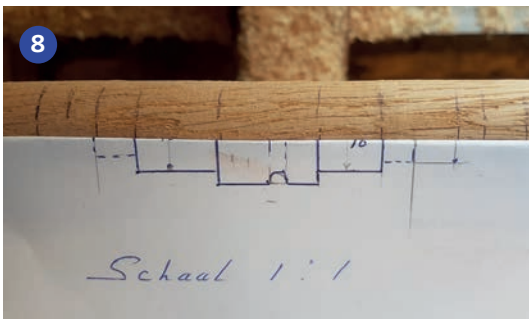

genoeg spijltjes gezaagd van 22x22 mm. lengte ca. 28 cm. zodat ik er 3 st. latjes gelijk kon draaien. Foto's 5 en 6.

Vervolgens de latjes rond gedraaid, gemeten

met een steeksleutel van 22 mm. Foto 7. Het afschrijven d.m.v. de tekening foto nr. 4 opge-

vouwen op het hart en zo 3. st. afgeschreven op het rond gedraaide latje. Foto 8
Aan weerszijden aansluitingen gedraaid van

rond 12 mm. voor het opspannen, het opspannen op de opspankop doe ik om de spanning van de tegencentra te verminderen, zodat het latje tijdens het draaien niet gaat trillen Foto 9-10 en 11.

Vervolgens de hoofdmaten draaien die gete-

kend zijn op foto 4.

Het draaien met zo'n hoog mogelijke snelheid, 2800 toeren per minuut

Maatvoering met de afsteker bepalen, Foto's 13 en 14

Vervolgens de laatste fase draaien, de profielen, doordat ik eerst de hoofdmaten gedraaid heb wordt het gemakkelijker om de profielen te draaien

De profielen heb ik gedraaid met profielgutsen 3-6 en 8 mm.

Foto's 15-16 en 17

Het eindresultaat Foto's 18 en 19.

Foto 18 de behandelde spijl is het voorbeeld.

Van het geheel heb ik een film gemaakt en ga deze op YouTube plaatsen.

De link is geplaatst op mijn website

<http://www.houtdraaiierbezemer.nl/>

Adrie Bezemer uit Sprang Capelle.

Bericht uit de werkplaats 2

Zelfgedraaide kloten

Arie Hilt

Ja het klinkt triest he zo'n titel maar het valt mee hoor ik geef er nog lang niet de brui aan.

Ik werd de tweede week van april benaderd door de Kaatsvereniging van Gaast of ik ook Kaats kloten voor hen kon draaien, omdat er brand in hun materialen hok was geweest en alles was verbrand.

De Telegraafpalen met de plankjes voor de puntentelling konden ze zelf wel maken maar niemand kon de kloten draaien dat zijn de boldingen die onder aan de Telegraaf paal hangen voor de punten telling en dat zijn 2 ronde bollen op elkaar en de totale lengte is 12 cm.

Het centrale as gedeelte moest 30 mm zijn en de bollen 50 mm diameter en 60 mm lang per stuk en tegen elkaar aan.

Ik zei ik ga wel een paar proef dingen maken en dan horen jullie het wel.

En na een paar uren prullen met verschillende mogelijkheden en verschillende houtsoorten wilde het toch niet echt lukken want als ik de bollen 50 mm maakte kwamen ze niet tegen elkaar aan om in de 12 cm te passen, en omdat jullie weten dat ik een gutsen draaier ben kon ik het niet krapper draaien.

Dus dan toch ook maar met tegenzin proberen om het middengedeelte met een vlakke beitel te maken zodat ze dichter bij elkaar zouden komen. Maar nee hoor ook dat ging niet, dan werden ze geen 12 cm.

Toen heb ik alle proefmodellen op een rijtje gelegd om te kijken waarom ik het niet voor elkaar kon krijgen.

En ineens zag ik het, je kunt namelijk nooit 2 bollen van 50 mm op elkaar draaien die in de lengte van 12 cm passen. Omdat een ronde bol van 50 mm wordt 50 mm rond en met 2 stuks ben je dan nog maar op 100 mm. Toen heb ik eens op de site van de Friese Kaatsbond gekeken en zag daar dat er wel 4 verschillende typen bollen waren.

Daarna heb ik mijn ontwerp aangepast door er in het midden een koppel stukje van 5 mm tussen te maken en dan de bollen in een ovale vorm te draaien (ei achtig) met de diameter van 50 mm en een lengte van 60 mm en met de 5 mm er tussen kom ik dan op 12,5 cm uit.

Ik heb een nieuw model gedraaid en ingeleverd en ik zei zo kan ik ze maken en anders niet.

Na overleg met hun bestuur kreeg ik een paar dagen later bericht dat ze akkoord gegaan waren met de vorm en ook met de prijs € 5,- per stuk.

Volgende probleem, waar ga ik ze van maken, want het proef model was van Mahonie, daarom dacht ik die lui hebben toch geen verstand van hout dan ga ik ze van Meranti maken dat is ook bruin.

Maar na de eerste gemaakt te hebben wist ik al dit kan niet want Meranti stuift als een gek en je komt er helemaal onder te zitten.

Wat nu? Beuken is me te duur Essen is te hard en ook te zwaar, maar na wat zitten denken en rond kijken zag ik nog een partij balkjes van Vuren hout van 120 cm lang en 54 mm x 54 mm dikke afval balkjes van de fabriek in jaren op ge-

spaard dus daar ga ik ze uit maken want ze worden later toch ook geleverd in rood en wit maar dat doet een zorgboerderij hier in de buurt.

Toen heb ik eerst 80 blokjes gezaagd op de lintzaagmachine van 16 cm lang en daar heb ik een kruis op getekend om het midden te bepalen en toen met een els er een gaatje in geprikt in het center.

Dan in de draaibank zetten tussen centers en rond draaien tot iets dikker dan 50mm diameter dan de midden aftekenen op 8 cm en dan met de steekbeitel insteken tot er een asje van 30 mm over blijft en aan beide uiteinden dat ook doen wel met de krompasser controleren tussendoor. Dan de te draaien bollen aftekenen op 6 cm lang en in het midden 3 cm en dan de lengte van de bollen op 6 cm afsteken en met de guts de kanten van de bol er af draaien zodat de 3 cm midden intact blijft en er een ovale bol ontstaat, en daarna de andere bol draaien.

Als ze goed zijn dan schuren met 220 korrel schuurlijnen wegens snijdend draaien hoeft er weinig geschuurd te worden, wel loopt de afzuiger continu mee hoor.

Dan afsteken en het laatste stukje af draaien met een 12 mm vlakke beitел met lange vouw, en er nog weer even een center gaatje in steken met de els waar later het ophang haakje in komt en prachtig gelukt! Ik moest er 80 maken en dat heb ik in 1 week gedaan.

En allemaal precies gelijk met schuifmaat en krompasser gemeten uit de hand gedraaid per stuk zonder kopieerinrichting.

Het was een mooi stukje werk maar 80 keer de zelfde vorm draaien valt ook voor mij niet echt mee. Ik ben blij dat het klaar is en nog belangrijker, goed gelukt. Ik heb er maar 1 verkeerd gemaakt die was iets teveel ei vorm.

Een exotische bloem

Bert Rosbach

In een buitenwijk van Rotterdam is een exotische bloem gevonden. Deze was nog nooit eerder waargenomen. Vanwege het uiterlijk en de plaats van vinden heeft de bloem de volgende naam gekregen: Lignoflos Roffai. Als je dat naar goed Nederlands vertaalt is dat Rotterdams “houten bloem uit Roffa”. En Roffa is Rotterdamse straattaal voor de naam van de stad. Inmiddels is wel duidelijk, dat het een gedraaide houten bloem is, gemaakt in mijn werkplaats.

Het eerste exemplaar is gemaakt in 2019, in vurenhout, als proefexemplaar.

Maar ik heb inmiddels een nieuwe versie gemaakt, van eikenhout.

Die geeft tevens 3 stadia weer, als ontlukkende knop, vol in bloei, en verlept. Bij het verleppen is één van de bloembladen anders omgeklapt als de andere drie. Op een mooie voet gemonteerd staat dat te pronken in mijn huiskamer. Foto 1

Maar hoe maak je dat nou, nadat je het idee hebt gekregen voor dit soort draaiwerk.

Nou dat begint met berekeningen om de juiste maat te bepalen.

Helemaal terug naar de wiskunde van de middelbare school. De berekeningen hebben als basis de balkmaat, de hoek van de scherpe top, en daar de cotangens van, en de maten van diagonalen van het vierkant, gevormd door de vierkante balk.

Maar gelukkig heb je tegenwoordig Excel, Dat vereenvoudigt de zaak aanzienlijk.

En ik moet eerlijk zeggen, dat het opzetten van de berekeningen meer tijd kost dan het draaien van één bloem. Maar goed, nu gaan we draaien. Het uitgangsmateriaal: 4 gelijke stukjes balk

34 x 34mm vurenhout voorgeboord.

Zie ook mijn artikel in de AktieRadius van sept. 2019 voor de plaats en diameter.

Met als hulpmateriaal: 8 stukjes draadeind M6, met moeren en onderleggingen. Foto 2

De bundel is eerst samen gepast om de aansluitingen te controleren. Als dat in orde is, worden de markeringen aangebracht om de positie tijdens de 4 draaigangen aan te geven. Daarna worden de gaten geboord. Op de foto is de bundel klaar om de draadeinden aan te brengen voor de eerste keer draaien. Foto 3

Nieuwe MIDI II Plus voor de introductieprijs

van € 1.269,- inclusief BTW

MEER INFO OVER WWW.DRECHSELBEDARF-SCHULTE.DE

TORMEK
Sharpening Innovation

HTK-806 Handgereedschapset

Bevat TC-800 Tormek koffer, HTK-00 Opberg Inleg, SVM-45 Messen hulpstuk, SVM-140 Messen hulpstuk, SVM-00 kleine mes houder, SVX-150 Scharen hulpstuk, SVA-170 Bijlen hulpstuk en SVS-38 Gutsen hulpstuk.

HTK-806

EAN Code: 7392485007111

Gewicht: 2,80 kg

Formaat: 308x399x95mm

Nieuw!

TNT-808 Houtdraaiersset

Bevat TC-800 Tormek koffer, TNT-00 Opberg Inleg, TNT-300 houtdraaiers instructieboek, TTS-100 instelmal draaibeitels, MH-380 beschermhoes, LA-120 Lederen wetschijf, SVD-186R Hulpstuk gutsen, SVS-50 Multi hulpstuk en SVD-110 Slijpsteen.

TNT-808

EAN Code: 7392485007104

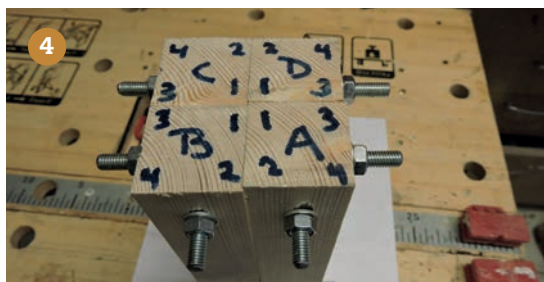
Gewicht: 3,28 kg

Formaat: 308x399x95mm

Hegner & Ko
Fermiweg 16
3208KT Spijkenisse
Tel : 0181 647535
E-mail : rob@hegner.nl
www.tormek.com/netherlands/nl/

De draadeinden zijn bevestigd. Het lijkt erg gevaarlijk met die uitstekende stukken draadeinde, maar zoals Lilian Wagt eens opmerkte: Het werkstuk zit achter de leunspaan, en als je nou maar zorgt, dat jouw handen altijd voor de leunspaan blijven, is het niet gevaarlijk. Foto 4

Nog een foto om het hoogteverschil tussen de geboorde gaten te laten zien. Foto 5

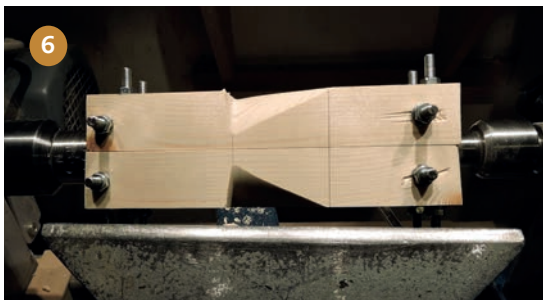
En nu gaan we draaien, en wel die keer draaien met de cijfers 1 in het midden.

Ik heb voor het draaien uitsluitend een platte beitel gebruikt, en op het eind nog even een afstekker.

En het toerental: ongeveer 800 tpm.

Op de foto zijn de markeringen te zien waar er hout moet worden weggehaald.

Op foto 6 is het draaiwerk halverwege. Er is nog een markering te zien.

Op foto 7 is fase 1 klaar. Eén van de markeringen is verdwenen, die had je niet meer nodig. En er is ook al geschuurd.

Schuren van omkeerdraaiwerk doe ik vrijwel altijd met een lange strip schuurlijnen, die ik met beide handen vasthoud. En bij het schuren blijf je ver weg van het ijzerwerk. Foto 7

De bundel is losgehaald, en weer in elkaar gezet met het cijfer 2 in het midden.

De maten van de diverse te draaien delen zijn ook aangegeven. En er is al een klein begin gemaakt met de 2de fase van het draaien. Foto 8

Fase 2 is nog niet afgerond. Je moet regelmatig de draaibank stoppen om te controleren of alles wel naar wens is. Hier zie je, dat dat nog niet het geval is.

Er moeten nog een paar laagjes af. Foto 9

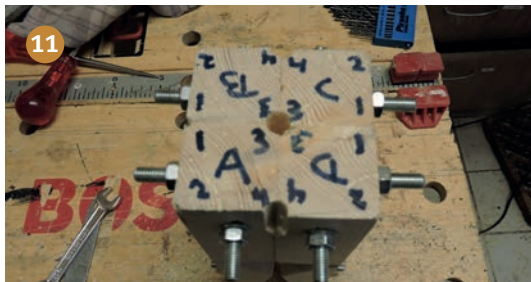
Maar kort na de vorige foto is fase 2 achter de rug. Foto 10

De bundel is in orde gemaakt voor fase 3. In het midden is een gat van 9 mm diameter en 24 mm diep geboord om de bundel vast te zetten op een schroef.

Op een bepaald moment valt er een stuk met draadeinden af, en dus ook de steun van de tegencentra. Vandaar het opspannen met een schroef.

En omdat je toch al aan het boren bent is ook het gat voor fase 4 al geboord. Foto 11

Het begin van fase 3. Het ijlere karakter van het werkstuk is goed te zien.

En de markering, waar je begint met weghalen van het hout. Foto 12

Op de foto is fase 3 halverwege. Nog niet alle scherpe randen zijn helemaal klaar. Foto 13

Deze foto geeft weer, dat de toppen van het werkstuk steeds dunner worden.

Het is nu zaak om een stukje te draaien, en dan te stoppen voor controle. Maar het is en blijft altijd weer erg spannend. Foto 14

Maar het is weer gelukt. Foto 15

En daarna worden de balkjes aan elkaar gelijmd met het cijfer 4 in het midden.

En als je nu nog het gat voor de opspanschroef zou moeten boren, beschadig je die mooie scherpe uiteinden. Foto 16

Het werkstuk is vastgezet op de opspanschroef, klaar voor de 4de en laatste fase. Foto 17

De bloem is klaar, op het afsteken na. Na het afsteken en schuren van de onderzijde is het werkstuk klaar. Het ziet er dan uit als op de staatsiefoto aan het begin van dit verhaal. Foto 18

En nog even een opmerking. Bij de donkerbruine, verlepte bloem is er één bloemblad, dat tegengesteld is omgevallen. Hoe doe je dat nou weer? Nou, heel simpel. Bij dat ene blad stonden de cijfers 2 & 3 precies omgekeerd als bij de andere drie bloembladen. Probeer het maar eens uit als je het niet direct ziet.

Wat zou Klaas hiervan vinden?

Martien van Vliet

We kijken één jaar na het overlijden van onze frontman Klaas terug op een mooie overzichtstentoonstelling van al zijn werk

De tentoonstelling was het idee van zijn dochters Henriët en Anita. Anita vertelde dat ze behoorlijk zenuwachtig waren om het werk van haar vader uit te stallen.

Wij als ingewijden weten wat dat inhield. Minutieus werd dat door Klaas voorbereid met gebruikmaking van alle mogelijke verhogingen etc. en waagde het niet daar verandering in aan te brengen. Ik vroeg Anita wat haar vader zou vinden met deze opzet en actie om eenieder iets mee te geven ter nagedachtenis. Daar moesten ze zeker even over nadenken maar de tijd gaf aan dat het goed was. Temeer dat er heel veel bewaard was gebleven in de vele washandjes waar alle kunstwerkjes in waren opgeslagen.

We waren, met een flinke delegatie van onze afdeling en oud-lid Jan van der Meer, blij dat we nog eens Klaas zijn werk mochten bekijken. En vereerd dat we iets van zijn werk mee mochten nemen.

Op zoek naar enthousiaste participanten voor het verkennen van een nieuw op te richten houtcentrum te Haarlem

Houtwerkcentrum Haarlem is een initiatief dat een jaar geleden is ontstaan en als doelstelling heeft het onder één dak brengen van professionele ambachtslieden en cursusdocenten op het gebied van houtbewerken in de nabije toekomst.

Met een kenniscentrum, ontmoetingsplaats en winkel hebben wij voor ogen dat het nieuw te realiseren en ambitieuze houtwerkcentrum een brug probeert te slaan tussen vaklieden en mensen die geïnteresseerd zijn in het bewerken van hout.

Voor het “houtwerkcentrum” moeten de mogelijkheden nader onderzocht worden welke disciplines goed bij elkaar aansluiten. Tevens dienen de randvoorwaardes aan welke de ruimtes moeten voldoen in ogenschouw genomen te worden voor het inrichten hiervan. We hebben voor ogen dit initiatief te richten op onder andere professionele vaklieden als meubelmakers, restauratoren, houtdraaiers, timmerlieden en andere hout gerelateerde ambachtslieden. Daarnaast moet er worden beschouwd welke

cursussen en workshops in het toekomstige houtwerkcentrum kunnen worden georganiseerd. Kortom, er is veel werk te verzetten de komende maanden! Wellicht kunnen door frisse nieuwe ideeën nog additionele aspecten worden meegenomen voor de realisatie van dit ambitieuze project.

Met het samenvoegen van de hierboven genoemde ambachten en docenten in één centrum is het denkbeeld, dat hierdoor een kruisbestuiving zou kunnen floreren welke nog niet eerder heeft plaatsgevonden in Nederland.

“Ik ben er tijdens mijn loopbaan achter gekomen dat hout mensen met elkaar verbindt”

Om de toekomstige visie van een mogelijk Houtwerkcentrum in Haarlem naar een professioneel niveau uit te werken en een haalbaarheidsonderzoek hiernaar te verrichten zijn wij op zoek naar vaklieden die na het lezen enthousiast zijn geworden van dit pionierende initiatief en die graag een positieve bijdrage willen leveren in de vorm van ideeën of zich aan zouden willen sluiten bij de organisatie. Pak die telefoon en neem contact met ons op om het houtwerkcentrum in Haarlem van de grond te krijgen!

Contact gegevens:

Diederik de Jong - 06 479 780 46

diederik@houtbewerkingcursus.nl

Robinia schaal

Jurriaan Kalkman

Groot

Wat Radius nog lijkt te missen is een afdeling 'groot', zeker nu op de website staat dat de meeste leden kleine dingen draaien. Daarom hier een klein verhaal over mijn laatste schaal, zodat jullie een indruk krijgen van je nieuwste bestuurslid.

Voor mij geldt dat ik de schoonheid van een boom graag op ware grootte laat zien, dus ik heb een grote draaibank (400 mm centerhoogte, 495 in de zak) met een zwenkkraan en een kettingtakel.

Hier een schijf van een mooie Robinia Pseudoacacia uit Brabant.

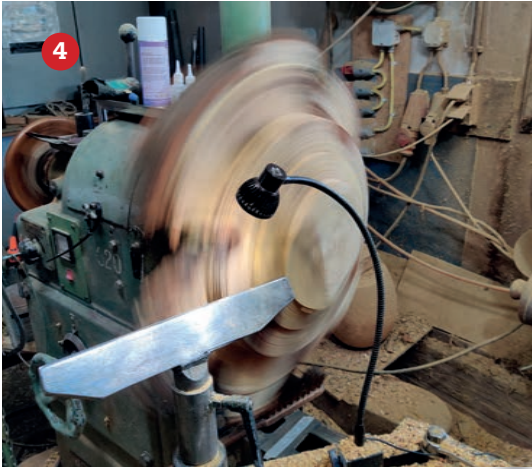
Daarna bepaal ik de rand; uiteraard probeer je in zo'n stuk hout zowel een spannende vorm als een zekere balans te vinden; niet 1 kant saai en de andere vol met uitstulpingen.

Eerst wordt de schijf met een elektrische kettingzaag vast ruw in vorm gebracht.

Voordeel van een zware gietijzeren modeldraaibank is dat dit soort stukken met een toerental van 250-300/minuut kunnen beginnen, en een 2 euro muntstuk op de zijkant gewoon blijft staan tijdens het draaien. Uiteraard sta ik naast de schaal, zodat losschietende schorsstukken mij niet raken. Foto 4

Ik gebruik een zware opspanplaat met 8 M8 houtdraaibouten van 70 mm lang, met een gedeelde ring zodat het hout zich niet kan losdraaien bij afremmen.

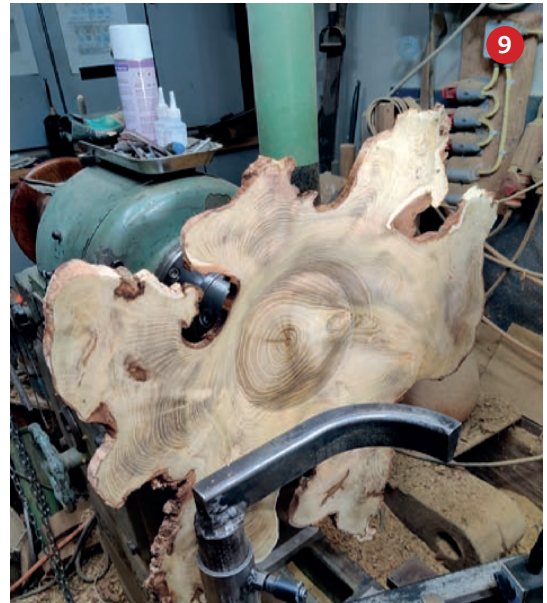
Langzaam wordt de vorm er in gedraaid; ik gebruik hier een 1/2" schalenguts met vingerna-gel snede. Zodra de buitenrand bekend is en de voet ongeveer bekend is, is duidelijk hoe de vorm van de schaal moet worden. Doel is een vloeiende vorm, met een ongeveer vlakke rand buitenom.

De buitenkant wordt ook alvast geschuurd, nu ik er goed bij kan. Ik vind robinia altijd prettig hout om te draaien en zeker om te schuren; hoe vers de boom ook is, het laat zich probleemloos schuren. En hoewel je het kunt roken, is het hout lang niet zo gevoelig voor zweetvingers als vers eiken. De hier gedraaide voet heeft een diameter van zo'n 160 mm bij een diepte van plm. 17 mm. De droogscheuren in de voet lijm ik nog dicht met wat sekondenlijm en zaagsel, hoofdzakelijk om te voorkomen dat de voet meebeweegt bij het aandraaien van de vierklauw.

Bij een grote draaibank hoort ook een dikke as (70 mm), een flinke motor (3 kW), een flinke schroefdraad (M45) en een grote vierklauw (160 mm) zodat grote schalen goed gedraaid kunnen worden.

Het uitdraaien gaat ook bij kopshout in stappen van buiten naar binnen; ik streef een wanddikte van zo'n 15 mm na bij een grootste diameter van 73 cm. De schaal draait hier natuurlijk al wat sneller dan in het begin, maar ik heb geen werkende toerenteller op de draaibank, dus een exact getal kan ik niet noemen. Foto 8

Stap voor stap, uiteindelijk met een andere leunspaan om beter in de hoek te komen, wordt de schaal uitgedraaid. Frequent de wanddikte meten is een must; ik probeer over het algemeen om net voor het bereiken van de finale wanddikte de binnenkant parallel aan de buitenkant te laten lopen, zodat ik daarna alleen nog een klein stukje met dezelfde spaanbreedte weg hoeft te draaien. Een vorm als deze is wel leuk om te maken, de kromming is precies andersom dan ik bij de meeste schalen gewend ben. Foto 9

... meer dan 30 jaar ervaring en innovatie

KILLINGER

De houtdraaiwinkel voor grote en kleine meesters

KILLINGER Maschinen GmbH
 Ringstraße 28 Tel +49 - (0)8141 - 3573 732
 D-82 223 Eichenau b. München Fax +49 - (0)8141 - 3573 750

mail info@killinger.de
 web www.killinger.de/maschinen
 shop www.killinger.de

Fijnhout Drenthe

Leverancier van elke gewenste houtsoort

Direct uit voorraad leverbaar
 ruim 80 soorten massief hout.

In onze ruime voorraad altijd
 een grote keuze voor hout-
 draaiers en instrumentbouwers

Klik op www.fijnhoutdrenthe.nl

Houthandel van der Horst BV - De Drentse Fijnhouthandel

Veilingstraat 46, 7833 HN Nieuw-Amsterdam
 Telefoon: 0591 552504 - Fax: 0591 381910

E-mail: info@fijnhoutdrenthe.nl
www.fijnhoutdrenthe.nl

Bel voor een afspraak met Ton van der Horst: 06 50 50 1936

10

Het droogscheurtje in de kern wordt binnen en straks buiten volgelijmd.

Omdat niet alle schors even vast zit, en de inhammen mooier uitkomen als de schors er uit is, peuter ik alle schors los – met o.a. een tandarts-haakje. Dat is enkele uren werk. Daarna wordt de binnenkant ook geschuurd, t/m korrel 320. Ik gebruik een lichte boormachine, met 75 mm en 125 mm steunschijven met klitteband – en altijd met mijn North Junior A-VL / Airbelt om het stof uit mijn neus te houden. Van elke grit

gaan er een aantal schijven doorheen. Het scheelt wel dat de schors er af is, schors schuren is heel slecht voor je schuurpapier.

Daarna wordt de schaal omgekeerd opgespannen tussen een rond blok hout met wat vilt en de losse kop, zodat de bodem aan de buitenkant afgewerkt kan worden tot de finale dikte. Er blijft dan een stompje staan, dat zich met een Arbortech Turboplane bijzonder gemakkelijk en snel weg laat werken tot de rest weggeschuurd kan worden.

Dan komt de olie; ik prefereer voor deze schaal een mengsel van walnotenolie met sinaasappelolie als verdunner, dat geeft een mooie matte afwerking met veel kleur en is gemakkelijk op te brengen. Voor de rand heb ik een dun kwastje.

11

12

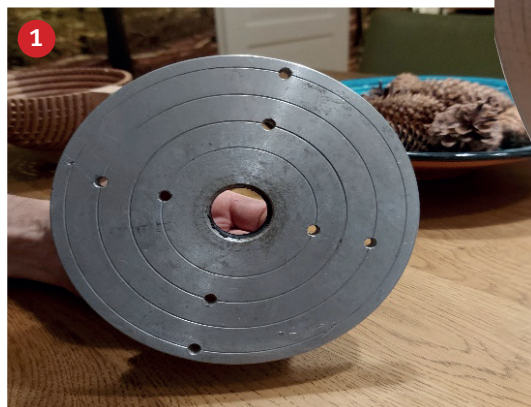

13

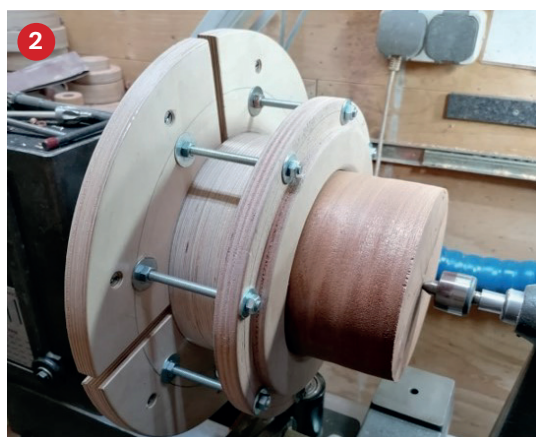
Bericht uit de werkplaats (3)

Een opengewerkte schaal draaien

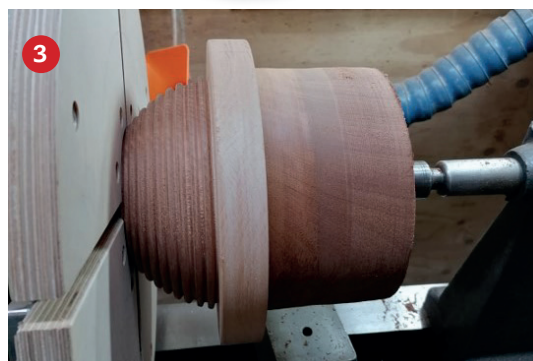
Gerald Ligthart

Voor het draaien van mijn opengewerkte schaal ben ik gestart met een opspanplaat zoals hierboven op foto 1 getoond. De diameter van de plaat is 18 cm. Hierop heb ik een stukmahonie-hout opgespannen en rond gedraaid tot een diameter van 18,5 cm.

Op foto 2 zie je het blok mahonie met beuken opgespannen in een zelfgemaakte opspaninrichting. Over de opspaninrichting en het bevestigen hiervan op de draaibank komen we later in dit artikel terug.

Op foto 3 zie je het rond gedraaide mahonie stuk hout met daartussen een ring van gestoomd beukenhout. Eén en ander aan elkaar gelijmd. De linkerhelft van het mahoniehout op foto 3 is al half cirkelvormig gedraaid.

Op foto 4 is de bol rondgedraaid en zijn ook de groeven aan de buitenzijde van de bol er in gedraaid. De groeven zijn 4 mm breed uit elkaar en 4 mm diep gedraaid. (Zie foto 5)

Op foto 5 zie je de gedraaide houten bol van mahonie en beukenhout. Deze wordt nu op de lintzaag in twee gelijke helften gezaagd.

Foto's 6 en 7

Op deze foto's wordt één helft in het hulpstuk ingespannen en hol gedraaid.

Daarna wordt met een gebogen zelfgemaakte leunspaan de groeven inwendig in de halve bol gedraaid met dezelfde diameters als de uitwendige groeven.

Foto's 8 en 9

Alle zelfgemaakte opspanstukken

Gerald is vele jaren lid van Radius Nederland en is aangesloten bij Radius NHN. Gerald had deze opengewerkte schaal ooit eens gezien op Pinterest. Bij het zien van deze schaal had hij het idee om deze zelf te gaan maken. Omdat deze schaal diverse keren opgespannen moest worden, moest hij de hulpstukken hiervoor zelf maken. Een tijdrovende maar toch lonende zaak gelet op het eindresultaat.

25 jarig JUBILEUM "DE LEKSTROOM"

Op zaterdag 20 augustus vieren wij ons jubileum van 13.00 tot 16.30 uur.

Locatie: **de Museumwerf – Wierselaan 113 – 3433 ZS Nieuwegein.**

Fijn dat het nu weer mogelijk is. Wij hopen veel draaiers te mogen begroeten.

Wat is er allemaal te zien/te doen?

1. Expositie van de leden in het Theehuys met mogelijkheid van verkoop.
2. Doorlopend demonstratie van de leden.
3. Kleuren van werkstukken voor kinderen.
4. Demonstratie van Marcel van Berkel uit Terschelling.
5. Special Hardwoods met houtsoorten; pennen enz.
6. **www.Houtdraaiwinkel.nl** is vanuit de hobbywerkplaats voor hout en ambacht de winkel gestart!! Rolf toont de Midi Draaibank van Schulte, producten van de Cokerij, diverse gereedschappen en klein materiaal.

Omdat de Museumwerf geopend is, kunt u ook:

1. Expositie en geschiedenis van de historische binnenvaart bekijken.
2. Oude binnenvaartschepen op de helling en in de Museumhaven zien.
3. Een rondvaart doen.

Bent u van plan te komen stuur i.v.m. de organisatie, vrijblijvend, een mail naar ruudph@kpnmail.nl bij voorbaat dank.

Graag tot de 20ste augustus!

Woodworking.nl de site voor houtbewerkers

In 2017 hebben wij RADIUS aangeboden om Woodworking.nl ook voor RADIUS te gebruiken. Om leden te informeren, maar ook om leden te werven onder de hobby-houtbewerkers die voor andere zaken op het forum komen.

We hebben een speciale rubriek Houtdraaien aangemaakt voor RADIUS. Het delen van kennis en het laten zien en bespreken van werkstukken is toch de grote drijfveer van Woodworking.nl.

We willen echt een bijdrage leveren om het ambacht, de kennis van materiaal en gereedschap en vooral werkmethodes in stand te houden. **Echt de moeite waard om een keer in te loggen.**

Cursus Snijdend Houtdraaien Christiaan Jörg

In kleine groepjes (max. 3 personen) leer je op een grote bank (Wema en Jet) met zelfvertrouwen en plezier je hobby uit te oefenen.

Basiscursus I en II (8 x 4 uur) € 390,00

Voor mensen die willen beginnen (I) en draaiers die het juiste spoor nog niet hebben gevonden

Vervolgcurus (4 x 4 uur) € 195,00

Tussen de centers en voor de kop. Het uitbouwen van de reeds geleerde kennis en kunde

Inschrijfformulier en informatie

Christiaan Jörg, W. Heukelslaan 6, 3581 SP Utrecht, Tel. 030-2513684, info@christiaanjorg.com
www.christiaanjorg.com

De Mastodon

Jurriaan Kalkman

Ronald Kanne is in de houtdraai-wereld geen onbekende, vanuit zijn werkplaats in Wehl geeft hij veel cursussen en verkoopt hij allerlei mooie draibanken, fijne beitels en mooie accessoires.

Bij één van de cursussen leer je schalen draaien. Uiteraard is het economisch om de finesse van het schalen draaien te leren op voorgedraaide schalen, zodat Ronald een grote behoefte heeft aan voorgedraaide schalen.

Voor het maken van voorgedraaide schalen hebben andere bedrijven, die veel schalen verkopen, al iets bedacht. Op YouTube staan een aantal filmpjes van Holland Mill, een Amerikaans bedrijf dat saladeschalen verkoopt.

Die techniek is ook in het klein beschikbaar, als de zogenaamde 'schalenstekers', die helpen om uit een grote schaal meerdere schalen uit de binnenkant te snijden. De meeste mensen kopen zoiets om te voorkomen dat ze bij kostbaar hout, zoals knollen/vergroeiingen, te veel binnenkant moeten wegdraaien en weggoien.

Ronald niet – hij zocht iets om op een snelle, economische manier veel schalen uit blokken hout te maken. Het verhaal gaat dat hij Jan Hovens uit Venlo, een andere bekende in het houtdraai-circuit die ook veel demonstreert, en hier belangrijk, graag oude en nieuwe machines

bouwt en herstelt, eens voorstelde om zo'n apparaat zoals de Holland Mill gebruikt, zelf te bouwen.

Uiteindelijk is dit de machine, voorzien van een

4 kW elektromotor, een frequentieregelaar, een stevig onderstel, een forse as met schroefdraad aan de voorkant en een aantal uitsteekmessen, voorzien van een wisselplaatje. Het grootste uitsteekmes is afgestemd op stammen van minimaal 46 cm diameter, uit zo'n blok worden dan 3 schalen uitgestoken. Jan en Ronald noemen het 'De Mastodon'.

Het monteren van de schaal op de draaiende machine gaat natuurlijk met het laagste toerental en ziet er best spannend uit – zo'n groot blok op de draaiende machine duwen. Gelukkig is het laagste toerental echt langzaam. Dan toerental iets omhoog, voorzichtig het uitsteekmes er in duwen, steeds iets terughalen om spanen te lozen, en zo door tot de buitenkant begint te wiebelen. Dan het toerental weer omlaag en voorzichtig het buitenste blok 'los steken'. Voor de volgende schaal wordt een kleiner mes

gemonteerd en na de laatste schaal wordt de as geblokkeerd en wordt met een speciale grote tang het restblokje er af gedraaid. Ik had het genoeg om samen met Ronald een

12 tal iepenblokken uit te steken, en ik schat dat in een goed georganiseerd proces de Mastodon zo'n 4 blokken oftewel 12 schalen per uur kan produceren.

Een uitgebreide video van Ronald zelf staat hier op youtube onder titel 'Demo The Mastodon, a bowl coring machine' www.youtube.com/watch?v=UwDFs-Dckbc

Ronald is altijd op zoek naar mooi getekend hout van redelijke afmetingen (40-50 cm diameter), dus als je een flinke stam langsbrengt, kun je altijd vragen naar een demonstratie!

Bol draaien 1

Wim Kubbenga

Ooit ben ik in Noorwegen op een volksuniversiteit geweest. Daar sprak ik een houtdraaileraar. Hij heeft mij uitgelegd hoe je op een simpele manier bollen in alle maten kunt draaien. Nu ben ik gevraagd om dit uit te leggen. Ik hoop dat jullie wat aan mijn stappenplan hebben.

Stap 1a. Draai een cilindrische vorm.

Stap 1b.

Stap 1c.

Stap 2. Meet de diameter op met de schuifmaat.

Stap 3. Neem deze maat over overdwars op de cilinder.

Stap 4a. Zet nu bij de helft van de diameter een streep op het hout.

Stap 4b.

Stap 5a. Neem het hout weg met een grotere diameter dan de diameter van de as. Dit wordt later in het proces nog weggedraaid. De bovenste foto laat ter illustratie zien wat ik met de grotere diameter bedoel (groene draden).

Stap 5b.

Stap 6. Span de bol in tussen twee andere uitgeholde stukken hout of andere materialen.

Stap 7. Draai de bol een kwartslag in de lengterichting van de as. Zie het dunne zwarte en rode lijntje.

Stap 8. Draai dit tot aan de dikke lijn weg. Draai daarna de bol wederom een kwartslag.

Stap 9. Herhaal stap 8.

Het eindresultaat

Dit zijn de beitels die er voor gebruikt zijn. De bol is afgewerkt met harde Carnauba wax.

Dit artikel is met toestemming overgenomen uit het Houtdraaicontract 121 van de Veluwedraaiers.

Kennis maken

Wat doet een hobby houtdraaier nog naast het draaien, werk of andere hobby's.

Ik ken er althans een die wel gepensioneerd is, maar ook nog zoveel ideeën heeft dat je je afvraagt, waar haalt hij de tijd vandaan.

Ja, ik ben het zelf en heb nog diverse hobby's die ik ook probeer bij te houden.

De grootste daarvan is wel het maken en verzamelen van alle Logo's van het openbaar vervoer in Nederland. Ik heb stad en land al afgereden om aan materiaal te komen, maar dat viel om de drommel niet mee. Ik maak dit uit Acrylaat plaat in zoveel mogelijk de juiste kleur, maar dat valt niet meer mee om dat te krijgen c.q. te kopen daar het tegenwoordig in de reclamewereld veranderd is om alles in folie te plakken. Hierboven laat ik zien hoe ik de verzameling netjes heb opgeborg in 4 vitrine kasten.

Waarom 4 kasten, omdat ik nu verzameling heb

van bijna 700 logo's en dat past dan niet in één kast. Wat ook het vermelden waard is, is dat ik via internet ook een heleboel foto's heb kunnen vinden om de verzameling een beetje compleet te krijgen.

De personen die bij mij komen kunnen nooit zeggen: van hé, die heeft niet bestaan, dan kan

ik de foto erbij pakken en laten zien dat het wel het geval is.

Dan heb ik ook nog een teken manie.

Via een goede kennis ben ik ook aan het tekenen geslagen, maar dan Keltisch tekenen.

Dat houdt in dat je met een lijnen spel bezig bent dat zich allemaal laat kruisen.

Ik heb uitgerekend dat ik op het formaat A4 wel 34.000 streepjes moet zetten om tot een tekening te komen. Ik heb hier nu zo'n 84 tekeningen van gemaakt en het is me niet gelukt om een zelfde te maken. Het is altijd weer anders

en de mogelijkheden zijn onbeperkt.

Dan heb ik nog iets anders in de aanbieding en dat is fijne houtbewerking.

Zoals een poppenhuis met de volledige inboedel.

Het maken van

houten beestjes, puzzels en ga zo maar door.

Het leukste vind ik wel het maken van oude auto's, daar kan je je heerlijk op uitleven in allerlei variatie's.

Ook heb ik nog een caravan nagebouwd volledig met interieur en de bekleding heeft mijn vrouw gemaakt.

Zo zie je hoe ik de tijd doorbreng en dat verveling niet in mijn boek voor komt.

Ik hoop ook dat u plezier heeft aan dit schrijven en dat er bij de mensen veel meer talent is dan men denkt.

Teun van Mourik - De Gouwe groep

Verenigingsnieuws

Afdelingsnieuws – Agenda - Mutaties ledenlijst - Advertenties

Afdelingsnieuws

Afdelingsbijeenkomsten zijn in principe ook door leden uit andere afdelingen te bezoeken. Wel graag van tevoren afstemmen met de afdelingscontactpersoon waar u ook info kunt krijgen over de afdeling.

Afdeling Arnhem-Nijmegen

Afdelingscontactpersoon:

Jan v.d. Berg, tel. 040 2122076

jmhmvdanberg@hotmail.com

Bijeenkomsten in 2022:

**17 september, 15 oktober,
19 november**

De bijeenkomsten worden gehouden in het gebouw ReVaBo, pastoor Bruggemanlaan 33A, 6861 GR Oosterbeek, van 9.30 uur tot 12.30 uur.

Afdeling Dommeldraaiers (Schijndel-Den Bosch)

Afdelingscontactpersoon:

*Jan van Kol, tel. 0493-707443 of
06-44608567*

javankol@gmail.com Onze

*bijeenkomsten worden gehouden in, in
Tuinrijk Cello, Hoogstraat 36A, 5271 SW
St Michielsgestel*

Bijeenkomsten in 2022:

**9 juli, 10 september,
22 oktober, 3 december**

Afdeling Drechtstedendraaiers (Dordrecht riviereilanden – Hoekse Waard)

Afdelingscontactpersoon:

*Albert van den Ende, tel. 06 44530777
aende211@xs4all.nl*

Bijeenkomsten in 2022:

2 juli, 27 augustus,

**1 oktober, 12 november,
17 december.**

De bijeenkomsten worden gehouden van 9.30 – 12.30 uur in het Ambachtshonk, Patersweg 53, 3314 HT, Dordrecht.

Afdeling Flevohoutdraaiers

Afdelingscontactpersoon:

René Muis, tel. 06 50830010

r.muis@upcmail.nl

Bijeenkomsten in 2022:

**4 juli, 29 augustus, 10 oktober,
14 november, 19 december.**

De bijeenkomsten worden gehouden Hoeve Vredeveld, Zeeasterweg 15 in Lelystad.

Afdeling Gouwe Groep

Afdelingscontactpersoon:

Bert Dusseljee, tel. 0186 601696

h.dusseljee@hetnet.nl

Bijeenkomsten in 2022:

**15 september, 27 oktober,
24 november.**

De bijeenkomsten vangen aan om 19.00 uur en worden gehouden bij Doornekamp Woodspecials Henegouwerweg 21A, 2741 KS Waddinxveen

Afdeling Haarlem

Afdelingscontactpersoon:

*Wiebe Damstra, tel. 023 5328736
info@meerstad.nl*

Bijeenkomsten in 2022:

Nog niet bekend

De bijeenkomsten worden gehouden op donderdagmiddag. Informatie over de plaats bij de afdelingscontactpersoon.

Afdeling Haarlemmermeer

Afdelingscontactpersoon:

Martien van Vliet, tel. 06 299 431 00

martien_van_vliet@outlook.com

Bijeenkomsten in 2022:

**8 juli, 9 september, 14 oktober,
11 november, 16 december**

Als de Coronamaatregelen nog beperkingen opleveren worden onze dagen georganiseerd in zaagmolens De Salamander in Leidschendam. Zodra de maatregelen dat toelaten in Wassenaar. In beide situaties wordt bezoek beperkt toegelaten en na overleg met Martien van Vliet 06 29943100, martien_van_vliet@outlook.com

Afdeling Lochem

Afdelingscontactpersoon:

Harry Meinders, tel. 0575 525403

hpgrhmeinders@outlook.com

Bijeenkomsten in 2022:

**4 juli, 1 augustus, 5 september,
3 oktober, 7 november en
12 december**

De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie: Stichting de Stoomhoutzagerij NAHUIS, Winterswijkseweg 47, 7141 DM Groenlo

Afdeling Noord

Afdelingscontactpersoon:

*Willem v.d. Schors, tel. 0594 213326
wmvdschors@gmail.com*

Bijeenkomsten in 2022:

8 oktober, 19 november.

De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie Zaal RK Kerk, Dr. Nassaulaan 3c, 9401HJ Assen, tel. 0592 313029 en vangen aan om 10.00 uur. Inloop vanaf 9.30 uur.

Afdeling Noord-Holland Noord

Informatie: info@houtdraaibaak.nl

Bijeenkomsten in 2022:

Nog niet bekend

De bijeenkomsten worden gehouden in het dorpshuis "de oude school", Dorpstraat 72, 1711 RK Hensbroek en beginnen om 19.30 uur

Afdeling Rotterdam

Afdelingscontactpersoon:

Bert Rosbach, tel. 010 4184786

a.rosbach@chello.nl

Bijeenkomsten in 2022:

**12 juli, 13 september,
8 november.**

Inflichtingen bij Bert Rosbach.

Afdeling Utrecht,

Werkgroep 'De Lekstroom'

Afdelingscontactpersoon:

Ruud Philipsen, tel. 078 6162310

ruudph@kpnmail.nl

Bijeenkomsten in 2022:

**6 juli, 28 september, 9 november,
21 december**

Bijeenkomsten allemaal in Locatie Museumwerf "Vreeswijk".

Tijden voor jubileum feest zijn nog niet bekend.,

Wierselaan 113, 3433 ZS Nieuwegein van 13.00 – 16.00 uur.

Afdeling Veluwedraaiers

Afdelingscontactpersoon:

Joop Erbé, tel. 0341 262432

jooprb@hotmail.com

Bijeenkomsten in 2022:

**10 september, 5 november,
17 december.**

Vrije Academie Nunspeet

Stationslaan 28 Nunspeet (neem vooraf contact op)

De bijeenkomsten worden gehouden in verschillende plaatsen (zie boven).

Afdeling Vormgeven

Afdelingscontactpersoon:

Ab Strijker, tel. 0320 220118

aenstrijker@gmail.com

Bijeenkomsten in 2022:

Locatie nog vast te stellen.

Info verkrijgbaar bij Bert Rosbach:

010 4184786

Afdeling Westfriesland

Afdelingscontactpersoon:

Aad Sneeboer, tel. 06 10423488

aadsneeboer44@gmail.com

De eerstvolgende bijeenkomst is op 23 december 2021 om 19.30 uur mits de Corona-maatregelen dit toelaten. De bijeenkomsten in 2022 zijn voorlopig gepland op de donderdagen 19.30-22.00 uur

**25 augustus, 6 oktober, 17 november
en 22 december.**

Er zijn 2 draaibanken, chucks en beitels aanwezig.

Neem een werkstuk, stuk hout,

gereedschap, idee of probleem mee.

Soms staan ook (op verzoek) diverse

slijpmachines klaar om te leren slijpen.

Afdeling Zeeland/West Brabant

'De Scheldedraaiers'

Afdelingscontactpersoon:

Theo de Graaff, tel. 0164 683774

theodegraaff1@gmail.com

Bijeenkomsten in 2022

**iedere eerste zaterdag van de maand
(niet in augustus).**

De bijeenkomsten worden gehouden in Het Ambachtscentrum, Kattendijksedijk 27 te Goes en vangen aan om 09.30 uur.

Afdeling De Zuiderling

Afdelingscontactpersoon:

Iris Laven

info@lavenhofje.nl

De bijeenkomsten worden 10 keer per jaar gehouden in Kerkrade, Zuid-Limburg Voor meer informatie kunt u kijken op www.lavenhofje.nl

Radius Live

Afdelingscontactpersoon:

Gijs Schoonderbeek gws1@home.nl

Iris Laven info@lavenhofje.nl

De demonstratie wordt 4 x per jaar online gehouden via Zoom. Voor meer informatie kunt u kijken onder de knop Radius Live.

In Memoriam

Op 5 april 2022 is Piet Zwanenburg op 90 jarige leeftijd overleden. Piet was vele jaren lid van Radius en van de afdeling Haarlemmermeer.

Piet was een meesterlijke meubelmaker en houtdraaiër en was tot hoge leeftijd actief.

Wij verliezen in Piet een betrokken en kundig lid van onze afdeling.

Wij wensen zijn dochters, schoonzons en kleinkinderen sterkte toe met het verlies van hun vader en opa.

Rust in vrede Piet

Afdeling Haarlemmermeer

Te koop!

Boek houtdraaien van Phil Irons, Houtdraaien, techniek en projecten

Boek verkeerd in nieuwstaat, Dit boek is een collectors item.

€ 50.-

Jouke Post, Walstraat 53, 7815 RB Emmen

06-53980825, walstraat53@hotmail.com

SHELLAWAX

hèt product voor houtdraaiwerk met glans

info, bestellen, demonstratie aanvragen
WWW.WOODTURNING-POLISH.EU
info@woodturning-polish.eu ☎ +31 6 27846808

Colofon

Lidmaatschap

Bij inschrijving zijn de volgende opties mogelijk:

A jaarcontributie € 30,00 plus het laatst uitgekomen tijdschrift in het jaar van inschrijving. Leden buitenland € 32,50. B begunstiger € 15,00 per jaar (Begunstigers zijn volwaardig lid en hebben stemrecht. Zij ontvangen echter geen AktieRadius)

De inschrijf- en administratiekosten bedragen voor elk van deze mogelijkheden € 7,50. Men is lid van de Vereniging nadat zowel het inschrijfformulier als de verschuldigde contributie en de kosten zijn ontvangen.

Adreswijzigingen dienen tijdig doorgegeven te worden aan de ledenadministrateur, die zorgt voor de verdere verspreiding hiervan. Het lidmaatschap wordt stilzwijgend voortgezet, tenzij het lid minstens 4 weken vóór het einde van het kalenderjaar schriftelijk aan de ledenadministrateur bericht dat men het lidmaatschap wil beëindigen. Op de website van RADIUS www.houtdraaien.com vindt u onder contact een digitaal inschrijfformulier.

Rabobank BIC code: RABONL2U

Rabobank IBAN code:

NL54RAB00396 3723 17

Bestuur

Voorzitter: Bert Dusseljee,

Wintertaling 14, 3181 MH Numansdorp

tel. 06-12553121

e-mail: voorzitter@houtdraaien.com

Secretaris: Hans (H.) van Wijk

Guido Gezellelaan 141, 4873 GC Etten-Leur

tel. 06-51 06 11 78

e-mail: secretaris@houtdraaien.com

Penningmeester:

Harrie (H.) van Cranenburg

Hobbemakade 113-3, 1071 XV Amsterdam

tel. 06-15 41 62 36

e-mail: penningmeester@houtdraaien.com

Leden: Jurriaan (J) Kalkman, Marcel (M.) van

Berkel, Henk (H.A.) de Rijk, Chris (C.) Jansen

Ereleden:

M. Douma, R.M. Wetzels

Ledenadministratie:

Jurriaan Kalkman

e-mail: ledenadministratie@houtdraaien.com

Advertenties

Neem contact op met de redactie.

Redactie

Eindredacteur: Henk (H.A.) de Rijk,

Meeuwenlaan 37, 2421 ED Nieuwkoop

tel. 06 254 126 76

e-mail: aktieradius@houtdraaien.com

Redactieleden: Nico Oosthoek,

Jan Karreman, *Correspondenten:* Iet Feith,

Jan Pranger

Kopij

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar;

medio maart, juni, september en

december. De redactie verzoekt u uw

bijdragen uiterlijk 6 weken voor de

verschijningsdata per e-mail aan te leveren

of op een DVD. Deze stukken vertolken de

mening van de inzender en behoeven niet

de mening van het bestuur of de redactie

te vertolken. Zij worden dan ook geplaatst

buiten de verantwoordelijkheid van RADIUS

en de redactie. De redactie behoudt zich het

recht voor ingezonden kopij in welke vorm

dan ook inhoudelijk te beoordelen, zonder

opgaaf van redenen te weigeren of in te

korten. Gehele of gedeeltelijke overname

van artikelen is slechts toegestaan met

schriftelijke toestemming van het bestuur.

Kijk ook eens op de website van Radius naar de instructiefilmpjes:

www.houtdraaien.com

BAPTIST

Bezoek **Baptist.nl** en vind ruim 18.000 artikelen! Dé speciaalzaak voor houtbewerkers, met het grootste assortiment gereedschappen en machines.

Graag tot ziens bij Baptist in Arnhem!

DEALER VAN O.A.:

RECORD POWER

TEKNATOOL

ONEWAY

SORBY

TORMEK

HAMLET

CROWN

EN MEER!

VLAMOVEN 32, ARNHEM
026 - 351 28 56
VERKOOP@BAPTIST.NL

WWW.BAPTIST.NL